

WPROWADZENIE DO NAUKI O ORGANIZACJI

I Przedmiot nauki

Przedmiot nauki to określony wycinek rzeczywistości, który stanowi przedmiot rozważań teoretycznych i badań empirycznych.

Przedmiotem Nauki o Organizacji są wszystkie organizacje, tzn. wszystkie instytucje, które działają w sposób zorganizowany (tzn. posiadają cechy organizacji).

Definicja organizacji

Nauka ta zajmuje się uwarunkowaniami:

- a) tworzenia,
- b) funkcjonowania,
- c) rozwoju organizacji,
- d) efektywności organizacji,
- e) różnymi zagadnieniami wynikającymi zarówno z wnętrza organizacji, jak i z jej otoczenia, które wpływają na prawidłowe funkcjonowanie organizacji.

Organizacje dominują w otoczeniu człowieka. Nigdy ich wpływ na funkcjonowanie człowieka nie był tak duży (wciąż rośnie). Niemożliwe jest zrealizowanie jakiegokolwiek celu bez pomocy jakiegokolwiek organizacji.

II Geneza nauki

Nauka o Organizacji wywodzi się z szeroko rozumianej dyscypliny „zarządzanie” (w Polsce). Nauka o Organizacji wyodrębniła się z Organizacji i Zarządzania, która jako przedmiot akademicki obowiązywała od początku powstania nauki, mniej więcej do lat 80-tych, 90-tych XX wieku. Następnie OiZ podzieliła się na dwie odrębne nauki. Każda z nich posiada inny przedmiot badań, metody badawcze, itp. Chodzi o:

- a) Naukę o Organizacji (Podstawy Organizacji),
- b) Zarządzanie (Podstawy Zarządzania).

Nauka o Organizacji i Zarządzanie są ze sobą ściśle powiązane, dlatego, (np.) że zarządzanie analizuje proces zarządzania, który ma miejsce w organizacji. Z drugiej strony analizując organizację należy również wspomnieć o procesach, które przyczyniają się do sprawnej ich funkcjonalności – kierowanie (w Polsce), zarządzanie (kraje anglojęzyczne, kraje zachodnie).

Genezy nauki należy doszukiwać się w genezie OiZ. Korzenie nauki sięgają jednak bardzo głęboko. Dowody na to, że ludzie od zawsze organizowali swoją pracę odnaleźć można w każdej epoce historycznej niezależnie od jej rozwoju. Organizacje są bowiem tak stare jak ludzkość. Jednak sama nauka powstała dużo później. OiZ powstało na przełomie XIX i XX

wieku.

 Geneza nauki informuje o tym:

- a) kiedy powstała nauka,
- b) w jakich okolicznościach powstała nauka – co przyczyniło się do jej powstania,
- c) kto tworzył naukę – prekursorzy nauki.

W rozwoju OiZ bardzo dużą rolę odegrał tzw. okres przednaukowy. To czas, kiedy nauka jeszcze nie istniała, choć odnaleźć można dowody na to, że ludzie organizowali swoją pracę, w historii. Ludzie od zawsze organizowali swoją pracę, nie opierali się jednak na naukowych zasadach. Wykorzystywane były metody zdroworozsądkowe, oparte na intuicji, metodach mniej więcej, na wyczuciu, itp. Stąd na przykład ogromne marnotrawstwo sił i środków (np. przy budowie piramid).

Pionierzy OiZ

... to naukowcy, osoby, które działały, funkcjonowały w okresie przednaukowym, które nie tworzyły jeszcze nauki, a które istotnie przyczyniły się do jej powstania. Pionierzy OiZ to:

- a) Ch. Babbage,
- b) R. Owen II

Działali w XIX wieku. Babbage był profesorem matematyki i wykorzystywał swoją wiedzę do sprawniejszej organizacji pracy.

R. Owen już wówczas zwracał uwagę na to, że należy doceniać zasoby ludzkie.

III Prekursorzy OiZ

... to osoby, które tworzyły i rozwijały naukę, osoby, które jako pierwsze przyczyniły się do rozwoju tej nauki. Prekursorami OiZ byli:

- a) F. Taylor -> USA,
- b) H. Fayol -> Europa, Francja,
- c) K. Adamski -> Polska, Rosja.